

Załącznik nr 1

Uzasadnienie uchwały komisji habilitacyjnej z dnia 26 marca 2024 roku powołanej przez Radę Naukową Muzeum i Instytutu Zoologii Polskiej Akademii Nauk w postępowaniu w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk ścisłych i przyrodniczych w dyscyplinie nauki biologiczne wszczętym na wniosek dr Marty Maziarz.

Posiedzenie Komisji Habilitacyjnej odbyło się 26 marca 2024 r. w formie wideokonferencji, z wykorzystaniem aplikacji Microsoft Teams. W posiedzeniu uczestniczyli wszyscy członkowie Komisji. Po zapoznaniu się z materiałami dotyczącymi postępowania habilitacyjnego, członkowie Komisji w głosowaniu jawnym, jednogłośnie opowiedzieli się za propozycją przyjęcia procedury habilitacyjnej bez kolokwium habilitacyjnego.

Wszystkie recenzje oraz opinie członków Komisji były pozytywne i kończyły się poparciem wniosku o nadanie dr Marcie Maziarz stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk ścisłych i przyrodniczych, w dyscyplinie nauki biologiczne.

1. Sylwetka naukowa Habilitantki

Dr Marta Maziarz ukończyła studia magisterskie na Wydziale Leśnym SGGW w Warszawie w 2006 r. W 2012 r. uzyskała stopień doktora nauk biologicznych w dyscyplinie biologia na Uniwersytecie Wrocławskim. Po uzyskaniu stopnia doktora Habilitantka podjęła pracę na Uniwersytecie Wrocławskim początkowo na stanowisku asystenta, a następnie adiunkta. W latach 2015-2017 pracowała w Centre for Ecology & Hydrology w Wielkiej Brytanii jako stażystka. Od 2018 roku dr Marta Maziarz zatrudniona jest w Muzeum i Instytucie Zoologii Polskiej Akademii Nauk na stanowisku adiunkta.

Praca naukowa Pani Marty Maziarz koncentruje się wokół zagadnień dotyczących ekologii ptaków leśnych, najczęściej badanych w Puszczy Białowieskiej ale także Wielkiej Brytanii. Poruszana przez nią tematyka dotyczy w szczególności fenologii rozrodu, charakterystyk miejsc gniazdowania, mikroklimatu i oświetlenia dziupli, wpływu warunków pogodowych oraz interakcji z organizmami zamieszkującymi gniazda ptaków.

2. Ocena osiągnięcia naukowego

Osiągnięcie naukowe wskazane przez Habilitantkę stanowi cykl czterech, opublikowanych w latach 2018-2022, powiązanych tematycznie oryginalnych artykułów naukowych pod wspólnym tytułem „Kolonizacja ptasich gniazd przez mrówki – nowy przykład oddziaływań międzygatunkowych”. W cyklu tym dr Maziarz skupiła się na pozytywnych oddziaływaniach międzygatunkowych między ptakami i mrówkami.

Habilitantka za cel postawiła sobie uzupełnienie wiedzy o występowaniu mrówek (z rodzajów *Myrmica* i *Lasius*) w gniazdach ptaków, na przykładzie niewielkiego, leśnego

gatunku ptaka z rzędu wróblowych Passeriformes – świstunki leśnej *Phylloscopus sibilatrix* oraz próbę wyjaśnienia charakteru ich wzajemnych oddziaływań. Wyniki tych badań wskazują, że występowanie mrówek w gniazdach świstunki jest wysoce nielosowe – mrówki dużo częściej zajmują gniazda świstunek, niż wynikałoby to z przypadku. Natomiast rozmieszczenie gniazd świstunki wydaje się być niezależne od występowania mrówek. Mrówki zajmują gniazda świstunki ponieważ poszukują korzystnych warunków termicznych. Dodatkowo badania wykazały, że energia cieplna generowana przez wysiadujące jaja dorosłe świstunki (lub pisklęta w przebywające gnieździe) stanowi atraktant dla zmiennocieplnych organizmów wpływający na poziom lokalnej różnorodności biologicznej i kształtujący pewne typy interakcji biotycznych. Obecność mrówek w gniazdach świstunek redukuje także liczebność ektopasożytów tych ptaków.

Drugie wybrane osiągnięcie Habilitantki stanowiły badania porównujące warunki mikroklimatyczne – temperaturę i wilgotność w gniazdach sikor ubogich *Poecile palustris* w naturalnych dziuplach znajdujących się w Puszczy Białowieskiej (las o charakterze zbliżonym do pierwotnego) oraz w budkach lęgowych, w przekształconym gospodarczo lesie w Wielkiej Brytanii. Badania te pokazały, że dziuple naturalne są lepiej izolowane i zapewniają stabilny mikroklimat o odpowiedniej wilgotności, w przeciwieństwie do sztucznych budek lęgowych. Praca wykazała, że budki lęgowe są tylko substytutem i nie mogą być uważane za w pełni optymalne miejsca lęgowe.

Recenzenci zgodnie podkreślili dużą wartość naukową badań oraz znaczenie wyników dla wyjaśnienia zagadnień dotyczących niszowego, rzadko badanego zjawiska ekologicznego z pogranicza ornitologii i entomologii. Członkowie Komisji podkreślili spójność tematyczną oraz logiczny ciąg kolejnych publikacji w przedstawionym przez Habilitantkę osiągnięciu habilitacyjnym.

3. Ocena całego dorobku

Recenzenci i pozostali członkowie komisji zgodnie i z uznaniem odnieśli się do pozostałych osiągnięć naukowych Habilitantki. Na jej dorobek składa się 38 artykułów naukowych, opublikowanych we współpracy z kilkudziesięcioma naukowcami z Polski i zagranicy. Jej prace zostały zacytowane ponad 600 razy, w czasopismach o wysokich współczynnikach Impact Factor. Członkowie komisji zgodnie stwierdzili, że wartości bibliometryczne dorobku habilitantki przewyższają przeciętne wartości dla osób ubiegających się o uzyskanie habilitacji w tej dziedzinie w Polsce.

Tematycznie aktywność badawcza Habilitantki związana była jak dotąd przede wszystkim z ekologią ptaków leśnych, głównie w lasach naturalnych, ale badała ja także w środowiskach zmienionych przez człowieka. Gatunkiem modelowym była najczęściej

świstunka leśna, a przedmiotem zainteresowań różne aspekty jej biologii okresu lęgowego w warunkach unikatowego, poligonu badawczego jakim jest jedyny, europejski, niżowy las o cechach zbliżonych do naturalnych - Puszcza Białowieska. Jednak w jej dorobku naukowym wiele miejsca zajmują także problemy związane z gniazdowaniem dziuplaków, głównie dwóch gatunków sikor, bogatki *Parus major* i sikory ubogiej, dotyczące m.in. ich wybiórczości mikrosiedliskowej, konkurencji ze strony owadów społecznych, ale także konkurencji ze strony innych gatunków sikor oraz mikroklimatu zajmowanych przez nie dziupli. W dorobku dr Maziarz znajduje się także praca metodyczna dotycząca ustalenia liczebności, gniazdującego w niskim zagęszczeniu gatunku leśnego jakim jest sikora uboga, a także publikację na temat nowego inwazyjnego gatunku ptaka w Wielkiej Brytanii jakim jest pekińczyk czerwodzioby *Leiothrix lutea*.

Zdaniem recenzentów i pozostałych członków Komisji dorobek ten spełnia wymogi formalne i merytoryczne formułowane jako kryteria oceny w zakresie pozostałych osiągnięć naukowo-badawczych stawianych kandydatkom/kandydatom do stopnia doktora habilitowanego.

4. Ocena dorobku dydaktycznego, popularyzatorskiego, organizacyjnego i współpracy międzynarodowej

Recenzenci i pozostali członkowie komisji zgodnie i pozytywnie wyrazili się także o pozostałych aspektach działalności Habilitantki. Dr Marta Maziarz samodzielnie prowadziła zajęcia ze studentami z kilku przedmiotów. Dodatkowo, brała udział w opracowaniu programu studiów magisterskich na Wydziale Nauk Biologicznych Uniwersytetu Wrocławskiego. Brała także aktywny udział w organizacji procesu dydaktycznego na/w tym uniwersytecie. Była także opiekunką naukową dwóch stażystek oraz opiekunką dwóch magistrantek.

Pani Marta Maziarz wzięła udział w kilkudziesięciu konferencjach naukowych, podczas których aktywnie upowszechniała wyniki swoich badań. Naukowa działalność Habilitantki wiązała się zawsze bardzo mocno z jej działaniami popularyzującymi naukę. Poza wywiadami dla BBC czy PAP wygłaszała liczne wykłady, seminaria i referaty na naukowych spotkaniach w Polsce, Szwajcarii i Wielkiej Brytanii. Swoje ornitologiczne badania prezentowała nie tylko w artykułach popularyzujących naukę, ale też na blogach internetowych czy w czasie spotkań z szerszą publicznością.

Habilitantka kierowała dwoma projektami finansowanymi przez NCN i NAWA. Ponadto, pełniła rolę wykonawcy w projekcie finansowanym przez British Ornithologists' Union (BOU).

Na szczególną uwagę zasługuje współpraca międzynarodowa. Habilitantka wykazała się istotną aktywnością naukową realizowaną w wielu ośrodkach w Polsce i za granicą: na Uniwersytecie Wrocławskim, w Muzeum i Instytucie Zoologii PAN, w UK Centre for Ecology & Hydrology, Swiss Ornithological Institute oraz na Uniwersytecie Oksfordzkim. W tym czasie współpracowała także z naukowcami z innych zagranicznych i polskich instytucji naukowych, m.in. z Brytyjskiego Towarzystwa Ornitologicznego (British Trust for Ornithology), Królewskiego Towarzystwa Ochrony Ptaków (Royal Society for the Protection of Birds; Wielka Brytania), Uniwersytetu Turyńskiego (Włochy), Uniwersytetu Segedyńskiego (Węgry), Uniwersytetu Opolskiego. Co ważne, praca w każdym z tych miejsc zaowocowała publikacjami naukowymi. Wykonywała też ekspertyzy ornitologiczne w Wielkiej Brytanii. Recenzowała co najmniej 35 maszynopisów dla czasopism naukowych. Jej rozpoznawalność za granicą jest niewątpliwa.

5. Wniosek końcowy

Biorąc pod uwagę sporządzone w postępowaniu recenzje oraz opinie i stanowiska członków Komisji, uwzględniając ocenę osiągnięcia naukowego Kandydatki oraz jej aktywność naukową, Komisja Habilitacyjna na posiedzeniu przeprowadzonym zdalnie w głosowaniu jawnym, w obecności 7 członków podjęła uchwałę zawierającą pozytywną opinię w sprawie nadania dr Marcie Maziarz stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk ścisłych i przyrodniczych w dyscyplinie nauki biologiczne.

Uzyskano następujące wyniki głosowania: głosowało 7 osób, głosów za 7.

Warszawa, 26.03.2024 r.

Przewodniczący Komisji

Sekretarz Komisji

prof. dr hab. Dariusz Jakubas

dr hab. Karol Szawaryn